

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om tidsbegränsat stöd för anskaffning av fordon som drivs med alternativa drivkrafter

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om tidsbegränsat stöd för anskaffning av fordon som drivs med alternativa drivkrafter (RP 46/2024 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Emmi Simonen, kommunikationsministeriet
- specialsakkunnig Sara Vääntinen, kommunikationsministeriet
- budgetråd Panu Kukkonen, finansministeriet
- specialsakkunnig Irene Keskihannu, Transport- och kommunikationsverket
- specialsakkunnig Jussi Pääkkönen, Konkurrens- och konsumentverket
- trafikexpert Hanna Kalenoja, Autoalan Keskusliitto ry, företräder även Bilimportörerna och -industrin rf
- verksamhetsledare Antti Grönlund, Etanolautoilijat ry
- logistikdirektör Pekka Aaltonen, Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- teknisk expert Ville Jaakola, Suomen Taksiliitto ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Finlands miljöcentral
- StepOne Tech Ab
- Automobilförbundet rf
- Logistiikkayritysten Liitto ry
- Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf
- Biokretslopp och Biogas Finland rf
- Suomen Kaasuyhdistys ry
- Sähköinen liikenne ry
- Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland ry.

Inget yttrande av

- Ålands landskapsregering.

Betänkande KoUB 7/2024 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om tidsbegränsat stöd för anskaffning av fordon som drivs med alternativa drivkrafter.

Enligt propositionen ska EU:s reviderade så kallade de minimis-förordning om stöd av mindre betydelse beaktas i de bestämmelser som gäller anskaffningsstöd för gasdrivna paketbilar och lastbilar. Bestämmelserna om förutsättningarna för beviljande av anskaffningsstöd för gasdrivna paketbilar och lastbilar ändras så att de begränsningar för att bevilja anskaffningsstöd för fordon som är avsedda för godstransporter på väg slopas. Enligt förslaget höjs det totala beloppet av stöd per företag för gasdrivna paketbilar och lastbilar till 300 000 euro under tre år.

Dessutom föreslås det att bestämmelserna om konverteringsstöd för personbilar återinförs. Samtidigt föreslås lagens rubrik bli ändrad.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 juli 2024.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Utskottet välkomnar lagförslagets övergripande mål att främja användningen av alternativa drivkrafter i trafiken och således bidra till utsläppsminskningar inom trafiken. Utskottet välkomnar allmänt taget lagstiftningen som enligt uppgift fungerar väl. Syftet med propositionen är också att ändra lagen om tidsbegränsat stöd för anskaffning av fordon som drivs med alternativa drivkrafter så att den motsvarar den reviderade EU-lagstiftningen om statligt stöd, alltså de minimis-förordningen.

(2) I propositionen föreslås det att anskaffningsstöd för gasdrivna paketbilar och lastbilar i fortsättningen ska beviljas med stöd av den reviderade de minimis-förordningen och att den reviderade de minimis-förordningen således ska beaktas i bestämmelserna om sådana bilar. Dessutom föreslås det att paragraferna om konverteringsstöd för gas- och etanolkonverteringar i enlighet med ett uttalande av riksdagen återinförs i lagen med beaktande av annan gällande lagstiftning om den föreslagna regleringen. Enligt erhållen utredning har propositionen inga konsekvenser för statsfinanserna.

(3) Utskottet välkomnar att syftet med propositionen utöver att beakta ändringen i EU-lagstiftningen också är att beakta riksdagens uttalande och att använda de anslag som står till förfogande så effektivt som möjligt. Syftet med propositionen är därmed inte att utvidga stödet ytterligare eller att omvärdera det. Enligt uppgift ska stöd som beviljas för konvertering av ett fordon så att det drivs med alternativa drivkrafter sökas senast den 15 december 2024 för att stödet ska kunna beviljas inom ramen för den tid som anslaget ska användas.

(4) Utskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Betänkande KoUB 7/2024 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 46/2024 rd utan ändringar.

Helsingfors 4.6.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jouni Ovaska cent
vice ordförande Timo Furuholm vänst
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Marko Asell sd
medlem Heikki Autto saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Petri Huru saf
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Terhi Koulumies saml
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Mats Löfström sv
medlem Anna-Kristiina Mikkonen sd
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Pinja Perholehto sd
medlem Anne Rintamäki saf.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.

Betänkande KoUB 7/2024 rd

Reservation

Reservation

Motivering

När man inom trafiken övergår från fossila bränslen till hållbara drivmedel är det viktigt att ha som mål att utgå från teknikneutralitet. I början av en omställning kan man med hjälp av olika stöd främja införandet av ny teknik, vilket exempelvis den ökade användningen av elbilar har visat. När det gäller tunga fordon och el-, gas- och vätgasdrift håller företagen fortfarande på med att experimentera sig fram med hållbara drivkrafter i och med att tekniken hela tiden utvecklas. Samhället gör klokt i att stödja utbyggnaden av ren energi.

Med tanke på det befintliga personbilsbeståndet är det viktigt att medborgarna erbjuds möjligheter till hållbarare lösningar och att tröskeln att utnyttja dem är låg. Den nya tolkningen av etanolkonverteringar trädde i kraft så sent som i fjol somras och tillåter konverteringar för en allt större del av bilbeståndet. Den tidigare tolkningen begränsade i praktiken etanolomvandlingen endast till äldre bilar, vilket gjorde det mindre lönsamt att genomföra konverteringen.

Regeringen har agerat inkonsekvent i fråga om anskaffningsstödet för fordon som drivs med alternativa drivkrafter och konverteringsstödet för personbilar. I höstas avskaffade regeringen konverteringsstöden för gas- och etanolkonverteringar. I den nu aktuella propositionen återinförs möjligheten till dessa stöd med anledning av ett förpliktande uttalande av riksdagen, dock endast för ett halvt år.

Genom sin inkonsekventa politik urvattnar och rentav äventyrar regeringen förutsättningarna för att utveckla alternativa inhemska drivmedel och få ut dem på marknaden. Det ter sig som att regeringens bränslepolitik i allt högre grad stöder sig på utländsk fossil olja, vilket är tvivelaktigt med tanke på försörjningsberedskapen. Alla har inte råd att köpa nya elbilar, och befintliga bilar med förbränningsmotor kan konverteras så att de drivs med inhemsk gas eller etanol och därmed har lägre utsläpp.

Tidsfristerna för ansökningarna

Regeringen föreslår att den sista ansökningsdagen för anskaffningsstöd för paketbilar eller lastbilar som drivs med alternativa drivkrafter är den 31 december 2024. För ansökan om konverteringsstöd för fordon är den sista ansökningsdagen enligt regeringens förslag den 15 december 2024. Efter de här datumen skulle det inte längre vara möjligt att ansöka om stöd. I praktiken innebär de ansökningstider som skrivits in i propositionen att lagen gäller till utgången av innevarande år, det vill säga endast cirka ett halvt år.

Enligt de sakkunniga som utskottet hört är ansökningstiden alldeles för kort. En längre ansökningstid är motiverad med tanke på hur viktigt det är att fordonsbeståndet förnyas och också för att få igång omställningen av fossilfria drivkrafter inom den tunga trafiken, för att trygga en säker investeringsmiljö för företagen och för att de treåriga reservationsanslag som redan beviljats för stöden ska kunna utnyttjas fullt ut.

Betänkande KoUB 7/2024 rd Reservation

Finansieringen av konverterings- och anskaffningsstöd

Enligt propositionen har riksdagen sedan 2018 fattat beslut om en finansiering på sammanlagt 38 miljoner euro för konverteringsstöd, inklusive anskaffningsstöd för renodlade elbilar. Ingen tilläggsfinansiering har anvisats för anskaffningsstöd för renodlade elbilar eller för konverteringsstöd 2023—2024.

Enligt Transport- och kommunikationsverkets uppskattning är cirka 2,4 miljoner euro av det tidigare budgeterade anslaget fortfarande oanvänt. Det är fråga om ett treårigt reservationsanslag som beviljades 2022 för anskaffningsstöd för renodlade elbilar, inklusive stöd för gas- och etanolkonverteringar. Således är det fortfarande möjligt att bevilja konverteringsstöd inom ramen för budgetbesluten 2022.

Regeringens uppenbara mål är att det treåriga reservationsanslag som beviljats i statsbudgeten för 2022 ska användas så lite som möjligt för konverterings- och anskaffningsstöd, vilket blir tydligt i och med den alltför korta ansökningstiden för stöden. Detta kan vi inte godkänna. Vi anser att anslaget till fullo bör användas för de ändamål som riksdagen tidigare har fattat beslut om.

Stödet för konvertering till etanoldrift

I propositionen hålls nivån på stödet för konvertering till etanoldrift på 200 euro, vilket motsvarar den föregående lagen. Utifrån utfrågningarna i utskottet har konverteringen emellertid blivit mycket dyrare än vad som var aktuellt när den tidigare lagstiftningen antogs. Den nya föreskriften kräver bland annat att ett intyg om överensstämmelse utfärdas för det aktuella fordonet. Intyget utfärdas av tillverkaren av ändringsserien. Den teknik för direktinsprutning som blivit vanligare i bilar har också lett till att konverteringen är tekniskt mer krävande och dyrare. De faktiska kostnaderna för konverteringen uppgår i dag till mellan 800 och 1 000 euro.

Vi föreslår därför att konverteringsstödet för konvertering av en personbil så att den blir etanol-driven höjs till 350 euro.

Förslag

Vi föreslår

*att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet, men 1 § 2 mom. och 7 § med ändringar (**Reservationens ändringsförslag**), och*

*att riksdagen godkänner ett uttalande (**Reservationens förslag till uttalande**).*

Betänkande KoUB 7/2024 rd
Reservation

Reservationens ändringsförslag

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på:

- 1) anskaffningsstöd för en el-, gas- eller vätedriven paketbil (anskaffningsstöd för paketbil) som söks senast den 31 december 2026,
- 2) anskaffningsstöd för en eldriven lastbil, en eldriven släpvagn och en gas- eller vätedriven lastbil (anskaffningsstöd för lastbil) som söks senast den 31 december 2026,
- 3) stöd som beviljas för konvertering av ett fordon så att det drivs med alternativa drivkrafter (konverteringsstöd) som söks senast den 31 december 2025.

7 §

Konverteringsstödet belopp

Konverteringsstöd kan beviljas till ett belopp av 1 000 euro för konvertering av en personbil så att den blir gasdriven eller 350 euro för konvertering av en personbil så att den blir etanoldriven.

Reservationens förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att statsrådet vid behov förnyar det reservationsanslag för anskaffnings- och konverteringsstöd som redan beviljats i samband med budgeten, om det reserverade anslaget för sådant stöd inte har använts full ut, och att den tid som Transport- och kommunikationsverket behöver när utbetalningen av stödet upphör samtidigt beaktas.

Helsingfors 4.6.2024

Seppo Eskelinen sd
Marko Asell sd
Anna-Kristiina Mikkonen sd
Pinja Perholehto sd
Jouni Ovaska cent
Pekka Aittakumpu cent
Timo Furuholm vänst
Atte Harjanne gröna